

Verlag 20^e bijeenkomst Klankbordgroep Kennisplatform EMV

Datum: 8 maart 2023

Locatie: RIVM, Bilthoven

Aanwezige organisaties als deelnemer in de klankbordgroep:

FME, GGD GHOR NL, KPN, Liander, Ministerie van Defensie, Ministerie van Economische zaken en Klimaat (EZK), Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Monet, NVMBR, RDI, RIVM, Stichting EHS, Stralingsbewust Info/Wonen, TenneT, T-Mobile, Kennisplatform EMV

Aanwezige organisaties als toehoorder:

Antennebureau, CHG Nederland, DNV, Ministerie van Defensie, RIVM, RDI, Stichting EHS, Kennisplatform EMV

Niet-aanwezige genodigde deelnemers:

ACOM, EMC-ESD Ver., Enexis, Erasmus MC, FHI, Gezondheidsraad, LVNL, Nederland ICT, 7 Netbeheer NL,, Schooneveld Advies, TataSteel, Telfort, Universiteit Utrecht, VNG, VUMC, Wim van Etten

Niet-aanwezige genodigde toehoorders:

Boerderij Anders , CHB Nederland, De Bouwbioloog, GGD-arts, MST, Simons Care, StopUMTS, TU Delft, UMC Utrecht, WUR

1. Opening & mededelingen

De voorzitter van het Kennisplatform opent de bijeenkomst en heet allen van harte welkom. Voor het begin van de vergadering: we missen vanaf nu een vertrouwd gezicht bij de klankbordgroep namelijk Hugo Schooneveld iemand die vanaf het begin nauw betrokken was bij de klankbordgroep en van grote betekenis is geweest voor de aandacht van en berichtgeving over elektrogevoeligheid. Hugo heeft zich altijd heel constructief opgesteld en samen hebben we verschillende aspecten van elektrogevoeligheid verkend.

Hij heeft ons enkele dagen geleden laten weten niet langer deel te nemen aan de Klankbordgroep. Dat vinden we jammer, want hij heeft ook mede de aanzet gegeven tot de huidige Denkgroep over Vuile Stroom, die nog in volle gang is. Hij is de afgelopen jaren een voorvechter geweest van aandacht voor vuile stroom en wat dat betekent voor elektrogevoeligen.

De voorzitter leest vervolgens het bericht voor dat Hugo heeft gestuurd: *“de noden van elektrogevoeligen zijn momenteel niet goed wetenschappelijk adresseerbaar omdat fundamenteel inzicht in de interactie tussen EMV en menselijk weefsel ontbreekt. Hoe het organisme fysiologisch en psychisch omgaat met EMV impact is wetenschappelijk complex en doorbraken die standpunten kunnen doen kantelen zijn niet op korte termijn te verwachten”*. We zijn Hugo erkentelijk voor zijn grote inbreng op dit terrein en zullen hem binnenkort passend bedanken.

Een andere verandering is de naam van Agentschap Telecom. Zij heten vanaf begin 2023 *Rijksinspectie Digitale Infrastructuur* (RDI). Het Kennisplatform zal dit in het logo aanpassen.

Een voorstelronde volgt.

Enige weken voor deze bijeenkomst is aan de KBG-deelnemers gevraagd om agendapunten in te dienen naast de eigen terugkoppelingen vanuit het kennisplatform.

De agenda van deze KBG-bijeenkomst is aan alle deelnemers en toehoorders toegestuurd maar ligt ook uitgeprint op tafel.

2. Korte toelichting activiteiten in 2022

Aan de hand van een presentatie geeft de Algemeen Secretaris (AS) een toelichting op de activiteiten in 2022.

3. Korte toelichting keuze activiteiten in 2023 conform het concept-jaarplan 2023

Voor de activiteiten in 2023 heeft het Kennisplatform zoals gebruikelijk een concept-jaarplan opgesteld.

Dit concept-jaarplan is per mail aan de deelnemers in de klankbordgroep toegestuurd met het verzoek om een reactie op de onderwerpen.

De feedback uit deze KBG-bijeenkomst wordt voorgelegd aan het bestuur van het Kennisplatform, waarna het jaarplan wordt vastgesteld en op de website geplaatst.

Aan de hand van een presentatie worden de activiteiten toegelicht die opgenomen zijn in het concept-jaarplan.

TenneT informeert of er omtrent de ICNIRP 2020 normen iets gaat gebeuren.

Antwoord: de blootstellingslimieten van radiofrequente velden worden opgenomen in de nieuwe telecomwet (Algemene Maatregel van Bestuur). De informatie op de website zal hierop worden aangepast.

De voorzitter van het Wetenschapsforum van het Kennisplatform meldt dat contact is gezocht met Zwitserse collega's van de organisatie Berenis.

Berenis lijkt op een tussenvorm tussen de Gezondheidsraad en het Kennisplatform. Zij adviseren de Zwitserse overheid en hebben veel kennis in huis, die voor ons een goede aanvulling kan zijn. Het Kennisplatform is geabonneerd op de Berenis-nieuwsbrief.

FME informeert naar aanleiding van de informatie over thuisbatterijen en draadloos laden van elektrische auto's of het Kennisplatform vragen krijgt over elektrisch rijden en het opladen van auto's.

Antwoord: het Kennisplatform heeft enkele jaren geleden informatie hierover op de website gezet. Op dat moment waren er nog maar weinig publicaties over metingen tijdens elektrisch autorijden en het opladen. Als een van de organisaties van de klankbordgroep meer informatie over dit onderwerp heeft, ontvangen wij die graag.

De AS meldt dat in het jaarplan nog ontbreekt dat wordt gewerkt aan Q&A's over Infraroodpanelen en over het meten van EMV met een app op smartphones. Dit wordt nog aan het jaarplan 2023 toegevoegd.

Verder hebben de KBG-deelnemers geen vragen over de inhoud van en de onderwerpen in het Jaarplan 2023.

4. **Missie & Visie**

Het afgelopen jaar hebben de voorzitters van onze beide fora (Communicatieforum: CF, en Wetenschapsforum: WF) zich samen met het bestuur gebogen over de Missie & Visie van het Kennisplatform met het oog op de toekomst.

De maatschappij bevindt zich midden in een aantal verschillende transities. Voor het werkterrein van het Kennisplatform zijn met name de energietransitie en de digitale transitie van belang. Iedereen zal in de directe omgeving te maken krijgen met meer bronnen van EMV en vaak ook met andere, nieuwe toepassingen die EMV gebruiken/veroorzaken. Het kennisplatform verwacht dan ook dat het aantal vragen maar ook de veelzijdigheid van de vragen zal toenemen.

Bestuur, CF en WF hebben zichzelf de vraag gesteld wat het Kennisplatform de komende jaren wil gaan doen en wat er beter of anders kan worden gedaan. Dat heeft geresulteerd in de missie en visie van het Kennisplatform EMV.

Met een presentatie geeft de voorzitter van het CF een toelichting op de missie en visie.

De missie luidt: *"Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid brengt helderheid in de kennis en vragen over de gezondheidsaspecten van EMV in NL."*

Dit verduidelijkt ook dat het Kennisplatform geen stelling inneemt.

De visie luidt: “*Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid duidt wetenschappelijk onderzoek naar gezondheidseffecten, we bieden inzicht en handelingsperspectief naar hoe om te gaan met EMV en organiseren hiervoor dialoog*”.

Stichting EHS: een mooi verhaal, vooral dat het zo kort is.

Het klinkt heel erg goed, als uitgangspunt. Maar geven deze missie en visie niet aan dat als uitgangspunt de eigen visie van het Kennisplatform voorop staat?

Wetenschappelijke consensus speelt een cruciale rol bij de inzichten. Over dit onderwerp bestaat echter geen consensus maar wetenschappelijke strijd. Dat wordt in de website van het Kennisplatform zeer beperkt terug gevonden. De visie van het Kennisplatform lijkt zich in één van de ‘kampen’ te bevinden.

Een voorbeeld: het onderzoek van het NTP had een bovengemiddeld uitvoerig peer review, maar desondanks publiceert het Kennisplatform een behoorlijk kritische bericht over het onderzoek; naar de mening van de Stichting EHS zonder een behoorlijke onderbouwing.

De Stichting EHS mist ook dat in de voorgaande vergadering door hen is aangetoond dat de rijksoverheid structureel te laat is met aandacht en maatregelen voor allerlei zaken.

De Stichting EHS is van mening dat het Kennisplatform extra zou moeten letten op zaken die niet in het verlengde liggen van het eigen dogma. Daarom zou niet moeten worden uitgegaan van wetenschappelijke consensus maar van wetenschappelijke aannames. De Stichting EHS stelt het woord consensus hiermee ter discussie en is van mening dat er eigenlijk alleen maar consensus bestaat als het gaat om opwarmingseffecten.

Een aantal biologische wetenschappers ziet andere effecten; die informatie wordt niet teruggezien bij het Kennisplatform. Ook deze missie geeft hier maar heel beperkt blijk van.

De toepassing van het voorzorgprincipe wordt ook gemist in deze missie en visie.

De Stichting EHS zou niet willen wachten tot wetenschappelijk bewijs of consensus vast is komen te staan; het duurt veel te lang voordat dat punt is bereikt. Lang daarvoor is al bekend dat er effecten zijn op mensen en op milieu.

Naar de mening van de Stichting EHS is het niet geoorloofd bij een voorzorgprincipe om te wachten totdat er consensus is bereikt.

De voorzitter geeft aan dat het Kennisplatform de deur open heeft gezet voor nieuwe gezichtspunten. Niet alleen binnen de primaire functie van het duiden, maar ook voor het geven van handelingsperspectieven en het opstarten van dialoog.

Als voorbeeld geeft de voorzitter dat de bijeenkomst die het Kennisplatform in het najaar van 2023 gaat organiseren, zal starten met een spreker die zelf last heeft van EMV.

De voorzitter van het WF geeft aan dat de Stichting EHS de vinger legt bij het begrip consensus maar je wilt veel meer naar het benoemen van aanwijzingen. Het ontbreken van wetenschappelijke consensus staat ook genoemd in de uitgangspunten van de missie en visie. Los van de discussie over ‘consensus’, ‘strijd’ en ‘dialoog’, staat vast dat het Kennisplatform openheid wil geven over aanwijzingen, welke die ook zijn. De Denkgroep Vuile Stroom zou met zo’n aanwijzing kunnen komen. Daar wordt ook gesproken over biologische modellen anders dan die over opwarming, bijvoorbeeld via oxidatieve stress. Het Kennisplatform is wel degelijk bezig met andere invalshoeken, maar misschien niet in de bewoording die de Stichting EHS graag ziet.

Stralingsbewust info/wonen geeft aan dat de discussie over het woord consensus gaat terwijl er helemaal geen consensus is.

De voorzitter van het WF geeft aan dat het Kennisplatform ook aandacht heeft voor onderzoek dat aanwijzingen oplevert die niet tot de main stream opvattingen behoren.

Anekdotisch bewijs dat een aanwijzing geeft, kan voor het Kennisplatform aanleiding zijn om dat bewijs te bekijken.

Stralingsbewust info/wonen stelt voor dat het Kennisplatform ook gaat kijken naar zaken waarover wetenschappelijke discussie is in plaats van alleen naar zaken waarover consensus bestaat.

De voorzitter van het CF vindt dit een goede suggestie, maar zou deze anders willen formuleren. De essentie blijft dat het Kennisplatform deelnemers heeft die over het algemeen de neiging hebben de main stream wetenschap te volgen. Het Kennisplatform heeft respect voor andere opvattingen. Wetenschap is nooit 100% zeker, en het Kennisplatform wuift andere opvattingen niet weg.

DNV licht toe dat main stream wetenschap te werk gaat als volgt: een onderzoeker heeft een veronderstelling en deze veronderstelling wordt vervolgens middels onderzoek getoetst. Wetenschap is niet onfeilbaar: ook bij het toetsen kunnen fouten worden gemaakt, daarom is de wetenschap nooit exact 100%.

Harde wetenschappelijke bewijzen op gebied van EMV zijn alleen puur natuurkundig te geven. Consensus mag altijd worden getoetst en betwijfeld, en kan vervolgens opnieuw worden bekeken. Dat is een heel gebruikelijk en essentieel proces binnen wetenschappelijk onderzoek in brede zin. Er zijn diverse voorbeelden te noemen waarin wetenschap in twijfel is gebracht en waar we later tot een ander oordeel zijn gekomen (bijvoorbeeld roken, asbest).

De voorzitter van het WF geeft aan dat consensus gaat over waarschijnlijkheden, niet over zekerheden.

Stralingsbewust info/wonen geeft aan dat het Kennisplatform meer in de richting wil van dialoog en het bieden van handelingsperspectief. Dit is anders dan een stellingname.

Stralingsbewust info/wonen is van mening dat het Kennisplatform in haar uitingen naar de media stelling neemt (ook wetende dat media eigen aannames doet). *Stralingsbewust info/wonen* is blij met het woord 'dialoog' en dat niet wordt gesproken over stellingen nemen. Dit laatste brengt volgens *Stralingsbewust info/wonen* de stralingsgevoeligen sterk in diskrediet.

De voorzitter van het CF geeft aan dat het Kennisplatform zelf geen stelling neemt, maar weergeeft wat de wetenschappelijke main stream is met de daarvan afwijkende opvattingen daarbij. Die nuancering wordt vaak weggeknipt in media-interviews. Het Kennisplatform reageert steeds minder vaak op een enkel onderzoek, omdat een wetenschappelijk beeld alleen kan volgen uit meerdere onderzoeken tegelijk.

Het Kennisplatform wil minder oordelen of een bepaald onderzoek wel/niet goed is uitgevoerd. Vanuit de behoefte van elektrogevoeligen aan witte en grijze zones, is in 2020 door het Kennisplatform een gesprek geïnitieerd met de toenmalige staatssecretaris van EZK, waarmee het Kennisplatform ook duidelijk aangeeft geen stelling te nemen.

De Stichting EHS geeft aan dat artsen en natuurkundigen elkaar niet kunnen vinden.

De voorzitter vat samen dat het ontstaan van 'dialogue' wordt onderschreven, maar dat vragen worden gesteld bij het woord 'consensus'. Voor het overige kunnen de aanwezigen zich vinden in de missie en visie zoals hier voorgelegd.

5. Departementale verantwoordelijkheid EMV-dossier

In 2022 is tijdens de KBG-bijeenkomst gesproken over het ontbreken van coördinerende verantwoordelijkheid op het EMV-dossier bij de betrokken ministeries.

Na uitgebreid overleg heeft het Kennispлатформ een brief gestuurd naar de zeven departementen die te maken hebben met EMV, waarin wordt aangedrongen op meer duidelijkheid hierover.

Tegelijkertijd heerst bij sommigen de indruk dat EZK de algehele coördinatie voert. EZK was op dit onderwerp het meest zichtbaar omdat zij zowel voor de uitrol van het 5G-netwerk als voor grote aanpassingen van elektrische infrastructuur stonden. Maar dat is een verkeerde aanname. De algehele verantwoordelijkheid lag en ligt nog steeds bij het Ministerie van IenW, maar zij vullen dit al enkele jaren niet in.

Het ontbreken van coördinerende verantwoordelijkheid voor het EMV-dossier is binnen de departementen al niet uit te leggen, maar voor de maatschappij helemaal niet.

De departementen zijn blij met onze brief: ook zij hebben belang bij het doorbreken van deze jarenlange patstelling.

In de brief heeft het Kennispлатформ aangedrongen op snel meer duidelijkheid hierover, niet alleen voor de deelnemers in het Kennispлатформ zelf maar vooral voor de maatschappij.

De vertegenwoordiger van EZK geeft aan dat begin 2023 een overleg heeft plaatsgevonden tussen de 7 DG-en, mede naar aanleiding van de brief van het Kennispлатформ. Een notitie wordt voorbereid hoe de departementen aankijken tegen deze verantwoordelijkheid en wat een coördinerend departement kan doen. Daarna komen de zeven DG-en nogmaals bij elkaar ter bespreking en accordering van de notitie. Vervolgens gaat IenW zich beraden of zij de coördinerende verantwoordelijkheid van het EMV-dossier op zich nemen.

De notitie is nog niet gereed, het zal wellicht nog een paar maanden duren voordat er een reactie komt.

De vertegenwoordiger van SZW erkent dat het goed is als één departement de coördinatie op zich neemt van het EMV-dossier. Dat dit noodzakelijk is wordt door de departementen erkend.

De vertegenwoordiger van Defensie geeft aan dat Defensie probeert beleid te maken hoe zij haar medewerkers kan beschermen tegen EMV. Het werken met bijvoorbeeld sterke radars en sterke communicatiesystemen maakt dit noodzakelijk. Samenwerking met andere departementen is essentieel.

De voorzitter sluit dit onderwerp af met de mededeling dat het Kennispлатформ het antwoord op de brief afwacht.

6. Stand van zaken bij RIVM-onderzoek

Het CONZENT onderzoek gaat over anders omgaan met controverses rond onzekere nadelige effecten van nieuwe technologieën. Hoe kunnen overheden en kennisinstituten anders omgaan met diverse waarheidsclaims over de mogelijk schadelijke (gezondheids)effecten van elektromagnetische velden (specifiek van 5G)

Deze presentatie is een vervolg op de informatie die is gegeven in de KBG-bijeenkomst in 2022.

De CONZENT-onderzoeker heeft verschillende KBG-deelnemers, -toehoorders en leden van het Kennisplatform geïnterviewd.

Zij neemt ons in haar presentatie mee in de stand van zaken van haar onderzoek.

Zij geeft aan als iets in deze presentatie de aanwezigen raakt of vervelend is voor hen, zij dit graag hoort. Ook dat is waardevolle informatie voor het CONZENT-onderzoek.

De voorzitter geeft na de presentatie aan ademloos te hebben geluisterd. Het raakt ons allemaal. Maar het CONZENT-onderzoek gaat verder: “waar voeren we de dialoog over waarden”

Stralingsbewust info/wonen informeert of naar aanleiding van het CONZENT-onderzoek een soort conclusie kan worden gesteld die als advies kan dienen over waarden richting de medische professionals.

De CONZENT-onderzoeker geeft aan dat bepaalde vragen kunnen worden meegegeven die men zichzelf of een ander kan stellen als een soort checklist om een gesprek op gang te krijgen of bewustzijn te creëren. Een conclusie is echter nu nog niet te geven.

Misschien zou een vervolgonderzoek hierin kunnen voorzien. Handvatten voor gesprekken met medici zijn er op dit moment niet.

Het huidige CONZENT-onderzoek gaat over de strijd en de conflictering in het onderzoek en de erkenning die alle partijen graag krijgen.

De vertegenwoordiger van DNV informeert of het CONZENT-onderzoek ook ingaat op (de soms zeer persoonlijke) aantijgingen waar wij in dit vakgebied mee te maken hebben. Met regelmaat worden dingen tegen ons gezegd die ons diep raken.

De CONZENT-onderzoeker geeft aan dat dat precies is waar het onderzoek over gaat. Als het persoonlijk wordt, stopt de dialoog, dan gaat het over identiteit en integriteit. In zo'n verharding raken mensen elkaar kwijt. Dan moet op de rem worden getrapt en zijn bruggenbouwers nodig om de dialoog weer op gang te krijgen. Daarvoor is oprechte empathie essentieel.

De voorzitter geeft aan dat een gesprek over de telefoon al minder goed kan uitvallen: face-to-face elkaar zien en even samen koffie gaan drinken kan al een oplossing bieden. Je wordt dan letterlijk fysiek gezien.

De voorzitter van het WF vindt het mooi dat het CONZENT-onderzoek inzoomt op het gesprek en wat daar dan gebeurt. Dat inzicht geeft ons een aantal manieren om een gesprek van een aantal vangrails te voorzien. Als in een gesprek emoties hoog oplopen, kan het dan over waarden gaan.

Een koppeling makend naar waar het Kennisplatform nu mee bezig is (verwijzend naar de discussie die ontstond bij het onderwerp “missie en visie”) is de voorzitter van het CF benieuwd naar de erkenning van zorgen en klachten die de mensen ervaren. De (negatieve) waarden van anderen benoemen (‘framing’) is makkelijker dan je eigen waarden benoemen. De principes van non-violent communication kunnen hier goed in helpen: je eigen waarden en framing zoeken.

De CONZENT-onderzoeker geeft aan dat bij naar jezelf kijken zelfreflectie hoort. Een deel van mensbeelden en -waarden zitten in kennis en dat werkt heel diffuus.

De voorzitter van het WF vindt het mooi dat een aantal waarden zijn bespeurd tijdens de interviews, en dat deze zijn benoemd in de presentatie.

7. Denkgroep Vuile Stroom

In 2022 is tijdens de KBG-bijeenkomst het idee geopperd voor een denkgroep over vuile stroom. Een vertegenwoordiger van de Stichting EHS en de voorzitters van WF en CF geven gezamenlijk deze Denkgroep vorm. Inmiddels hebben op 15-09-2022 en 26-01-2023 bijeenkomsten plaatsgevonden.

Aan de hand van een presentatie geeft de voorzitter van het WF een toelichting op deze denkgroep.

De gesprekken en de presentaties hebben geleid tot een gespreksverslag in beeld. Deze tekeningen zijn dermate treffend dat bij het bekijken je wordt uitgenodigd tot in de kleinste details in te zoomen en als deelnemers te constateren dat alles erin is vervat. Dit beeldverslag wordt op termijn ook op de website van het Kennisplatform geplaatst.

Met een gespreksnotitie Vuile Stroom hopen we te komen tot nieuwe Q&As, die op de website van het Kennisplatform kunnen worden geplaatst.

8. Klankbordgroep – plus

Als Kennisplatform duiden wij wetenschap voor de maatschappij. Het Kennisplatform zoekt aansluiting bij wat er leeft in de maatschappij, en tegelijkertijd zoeken mensen vanuit de maatschappij meer aansluiting bij de wetenschap. Zoals al eerder gezegd in deze bijeenkomst: digitale transitie en energietransitie zorgen voor steeds meer vragen en mogelijk ook voor steeds meer zorgen vanuit de maatschappij.

Hoe gaan we daar als Kennisplatform mee om:

- Stelt het Kennisplatform de goede vragen?
- Hoe kan het Kennisplatform van meer betekenis zijn voor de maatschappij in de volle breedte?
- Hoe adresseren we zorgen in de maatschappij?
- Hoe wordt de ene publieke waarde afgewogen tegen de andere?

Dit beoogt het Kennisplatform te doen in het najaar 2023, in een bijeenkomst. Er wordt nog nagedacht over de vorm en de strekking.

De klankbordgroepeelnemers en -toehoorders zullen worden uitgenodigd om de zin en waarde van deze bijeenkomst en van het Kennisplatform recht te doen.

Een aantal sprekers wordt uitgenodigd met, zoals eerder in dit verslag aangegeven, een elektrogevoelige als startspreker. Met de sprekers wil het Kennispлатформ de genoemde basisvragen verder verkennen.

De bijeenkomst zal in het najaar worden gepland; zodra we een datum en een locatie hebben koppelt het Kennispлатформ dat terug en de KBG-deelnemers en -toehoorders krijgen uiteraard een uitnodiging.

Deze bijeenkomst sluit naadloos aan bij de discussie die ontstond bij het onderwerp missie & visie.

De onderlegger voor de missie en visie (het essay) zal separaat worden verspreid onder de KBG-leden.

Ook de presentatie van de CONZENT-onderzoeker sluit naadloos aan bij deze te plannen bijeenkomst.

Zoals de recent aangetreden rector magnificus "(Peter Paul Verbeek) van de Universiteit van Amsterdam in zijn lezing stelde: "*de maatschappij verwetenschappelijkt en de wetenschap vermaatschappelijkt*". Met de subvraag vanuit een neutrale opstelling: welke vraagstukken doen ertoe? Het is onze bedoeling deze rector magnificus als spreker uit te nodigen in deze bijeenkomst.

Het Kennispлатформ hoopt dat de CONZENT-onderzoeker ook wil aansluiten bij deze bijeenkomst, om bijvoorbeeld te helpen publieke waarden bij jezelf te herkennen en erkennen.

De bijeenkomst zal niet gaan over "doen we onderzoek goed", maar over "doen we het goede onderzoek" en stellen we de juiste vragen.

Geven we als Kennispлатформ de juiste informatie en hoe adresseren we de zorgen van de maatschappij?

9. W.v.t.t.k.

De Stichting EHS brengt ICNIRP ter sprake en het feit dat het Kennispлатформ niet kijkt naar de juistheid van de blootstellingslimieten en ook niet naar de samenstelling van ICNIP.

De Stichting EHS is van mening dat de mensen die deel uitmaken van ICNIP niet zo onafhankelijk zijn als zij zeggen. Bijvoorbeeld: hoe selecteert ICNIRP de onderzoeken die de blootstellingslimieten hebben bepaald?

De voorzitter van het WF geeft aan dat we in het algemeen kunnen zeggen dat iedereen bepaalde verbindingen heeft met belangen. Niemand is belangeloos of volledig onafhankelijk. En het is goed om daar transparant over te zijn. De stelling van de Stichting EHS is dat ICNIRP daar niet transparant over is.

Wat betreft het selecteren van onderzoeken kan worden geconcludeerd dat ca. 85% van de onderzoeken een co-auteur heeft in ICNIRP. Op het moment dat deze 85% groeit naar 100% heb je als instelling iets uit te leggen.

Opgemerkt wordt dat iedereen die in dit onderzoeksveld werkt, zou moeten meedoen in de dialoog over het beleid. Daarom nodigt de voorzitter van het WF de Stichting EHS uit om hierover separaat te overleggen.

In eerder separaat overleg is aan de AS gevraagd Berenis hierover te bevragen.

De voorzitter van het WF gaat niet mee in de opmerking van de Stichting EHS dat de informatie die ICNIRP produceert in twijfel moet worden getrokken.

10. Rondvraag

De aanwezigen hebben geen vragen of andere bijzonderheden te melden.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering en nodigt de aanwezigen uit om na te praten bij een drankje en een hapje.